

- розроблення єдиних стандартів функціонування аудиторської діяльності в Україні, в яких безпосередньо слід визначити що належить до сфери аудиторської діяльності, оскільки як було уже зазначено, українські аудиторські фірми займаються і консалтинговими послугами, тобто поєднують декілька видів діяльності.

- поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів;

- розширення переліку підприємств, для яких щорічна аудиторська перевірка має бути обов'язковою. Це, у свою чергу, збільшить ринок аудиторських послуг, а також дозволить ввести додаткові положення, які б більш чітко унормували взаємовідносини аудитора та клієнта.

Аудит в Україні потребує широкої реклами, насамперед, серед потенційних замовників, з одного боку, та серед громадськості з іншого. Аудиторська спільнота має постійно роз'яснювати, що аудит — це не тільки підтвердження звітності, це і контрольно-правове супроводження діяльності, консультування з питань правового та договірної забезпечення, розробка системи внутрішнього аудиту, бізнес-планування, науково-методичні розробки з питань економіки, управління та права, робота з персоналом (навчання, підвищення кваліфікації тощо).

Отже, аудит в Україні є цілісною, ефективно діючою системою із сучасним кадровим, нормативно-правовим, інформаційно-методичним і програмно-технологічним потенціалом, який повинен ретельно оновлюватися відповідно до змін, які відбуваються у суспільстві та спричиняються різними зовнішніми чинниками.

УДК 35.072.6

Кравченко Ю. П.,
аспірант кафедри аудиту,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

МІСЦЕ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В КЛАСИФІКАЦІЇ КОНТРОЛЮ

Протягом останніх років надзвичайно гостро стоїть завдання з підвищення ефективності використання бюджетних коштів. Одним із шляхів його вирішення є удосконалення вітчизняної системи державного фінансового контролю. Важливе місце у проце-

сі розвитку даної системи відіграють теоретичні дослідження, зокрема щодо класифікації державного фінансового контролю.

Провідні вітчизняні науковці Мамишев А. В., Стефанюк І. Б., Чечуліна О. О., Чумакова І. Ю. та інші розглядають державний фінансовий контроль у розрізі його видів. Проте слід пам'ятати, що поряд з поняттям вид існує ще й поняття тип. У чому ж різниця між цими термінами та яке місце в класифікації контролю займає державний фінансовий контроль? Тип є загальнішим поняттям, адже, характеризує найвищу складову ранжування в ієрархії. Так, наприклад, контроль може розглядатися, як функція управління (контроль — перевірка та нагляд за об'єктом управління з метою оцінки результативності та ефективності прийнятих управлінських рішень і вчасного коригування стратегічних планів діяльності організації), або ж як діяльність (контроль — діяльність спрямована на перевірку відповідності законодавчим актам, управлінським розпорядженням, обліковій політиці організації, кошторисам, паспортам бюджетних програм тощо. Наприклад, Державна фінансова інспекція України здійснює контроль за ефективністю використання бюджетних коштів, виконанням бюджетних програм і кошторисів бюджетних установ тощо.).

Типами контролю, який розглядається, як діяльність у свою чергу, є незалежний, державний, господарський, адміністративний контроль. Незалежний контроль — діяльність, що здійснюється незалежними інституціями, такими як аудиторські фірми та передбачає висловлення незалежної думки експертів — аудиторів у вигляді аудиторського висновку. Державний контроль — діяльність органів державної влади, спрямована на перевірку дотримання положень нормативно-правових актів, виданих органами державної влади, ефективності використання бюджетних коштів і прийняття управлінських рішень.

Господарський — діяльність з нагляду та перевірки дотримання господарюючим суб'єктом законодавчих актів, правильності ведення бухгалтерського обліку, дотримання дисципліни працівниками, ефективності прийнятих управлінських рішень і визначення за результатами таких перевірок корегуючі заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності організації і винних у порушеннях з метою мінімізації ризиків вчинення таких порушень у майбутньому. Адміністративний контроль — контроль, що здійснюється власниками господарюючих суб'єктів, материнськими компаніями (реальний сектор економіки), головними розпорядниками бюджетних коштів (державний сектор економіки).

Кожен з цих типів має відповідну класифікацію за видами. Вид контролю — це поняття, яке характеризує окрему галузь діяльності та входить до складу категорій виокремлених за типами. Зупинимося детальніше на видах державного контролю. Державний контроль за видами поділяється на державний фінансовий контроль, податковий контроль, митний контроль, валютний контроль та інші види контролю за напрямами діяльності головних розпорядників бюджетних коштів.

Підвиди державного фінансового контролю можна виокремити за такими ознаками:

- залежно від часу проведення: попередній, поточний, наступний контроль;
- за інформаційною базою: документальний, фактичний;
- за причинами проведення: плановий, ініціативний;
- за місцем проведення: виїзний, безвиїзний;
- за співвідношенням з підконтрольним об'єктом: зовнішній, внутрішній;
- за спрямованістю проведення: загальний, вибірковий;
- за методологією проведення: ревізія, аудит, експертиза, розслідування.

Таким чином, державний фінансовий контроль є одним із видів державного контролю, який, у свою чергу, виокремлюється за типом і займає важливе місце в класифікації контролю адже є чи не найважливішим контролюючим напрямом, оскільки неефективність використання фінансових ресурсів впливає не лише на можливість здійснення контролюючих функцій органами влади, але й на здійснення інших функцій, зокрема соціальних.

Підсумовуючи викладене можна зазначити, що з метою підвищення ефективності державного фінансового контролю в Україні під час розробки нормативно-правових актів та їх доопрацювання необхідно враховувати результати наукових досліджень і залучати до числа членів відповідних Робочих груп вітчизняних вчених. Адже, в основі побудови будь-якої системи лежать теоретичні положення, які включають поняття та класифікацію складових системи. Так, класифікація державного фінансового контролю за типами, видами та підвидами відображає чітку ієрархію складових контролюючої системи. Якщо, наприклад, поділ повноважень між вітчизняними контролюючими органами здійснюватиметься з урахуванням поділу контролю за типами вдасться уникнути дублювання їх функцій, що є одним із недоліків вітчизняної системи державного фінансового контролю. Класифікація контролю за видами дасть змогу вирізнити напрямки

контролю та розробити з урахуванням їх особливостей відповідне методологічне забезпечення. А безпосередньо підвиди контролю накладуть ясність на процес організації державного фінансового контролю.

УДК 657.6-051-057.3

Лазарева В. М.,

головний економіст-аудитор,
ДННУ «Академія фінансового управління»

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В УСТАНОВАХ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО СФЕРИ УПРАВЛІННЯ МІНІСТЕРСТВА ФІНАНСІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Еволюційні зміни в економіці України та модернізація системи державних фінансів вимагають забезпечення дієвого нагляду за ефективним використанням державних ресурсів і своєчасним виявленням негативних відхилень від поставлених завдань і цілей. Одним із важливих інструментів, які сприяють удосконаленню системи державного управління, дають змогу досягти поставлені завдання та зменшити кількість проблемних питань у діяльності державних установ, є здійснення ефективного внутрішнього аудиту.

В Україні в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади (далі — ЦОВВ), у тому числі і в установах, що належать до сфери управління Міністерства фінансів України (далі — Мінфін), з 1 січня 2012 року утворені підрозділи внутрішнього аудиту, на базі реорганізованих внутрішніх контрольно-ревізійних підрозділів, що раніше діяли в їх системі. Запровадження в установах, що належать до сфери управління Мінфіну, підрозділів з внутрішнього аудиту не є формальною заміною назви підрозділу та самого виду діяльності «контрольно-ревізійна робота» на «внутрішній аудит». Це стало кроком на вищу сходинку у здійсненні системного контролю за виконанням покладених на них завдань. Адже, проведення аудиторського дослідження — це не лише виявлення порушень і недоліків в діяльності, а, перш за все, вивчення причин, які їх зумовили та надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення роботи.

Впровадження реорганізаційних змін є обґрунтованим, адже, інспекційна діяльність, яку здійснювали контрольно-ревізійні підрозділи спрямовувалася на виявлення правопорушень і притягнення винних у їх вчиненні осіб до відповідальності, а не на